

KORTERELAMUTE RENOVEERIMISTURU ÜLEVAADE JA PERIOODI 2010–2014 KORTERELAMUTE REKONSTRUEERIMISTOETUSE MÕJU ANALÜÜS

Margit Lauri koostöös eluaseme ja energiatõhususe divisjoniga
August 2014

Sisukord

Sisukord	1
Sissejuhatus	2
1. Elamufondi ülevaade	3
Ülevaade korterelamutest	4
2. Elanike majanduslik olukord ja elamistingimused	5
2.1. Leibkondade majanduslik olukord	5
2.2. Leibkondade elamistingimused.....	9
3. Energiahinnad.....	10
4. Ehitusturg	12
5. Perioodil 2010–2014 väljastatud korterelamute rekonstrueerimistoetus	14
5.1.Toetusmäärad	17
5.2. Korterelamu rekonstrueerimise toetuse ja korterelamu renoveerimisläenude ülevaade	20
5.3. Rekonstrueeritud elamute arvutuslik ja saavutatud energiasääst	21
Kokkuvõte.....	22
LISAD.....	23
Lisa 1. Konkurentsiameti kaugkütte piirhinnad seisuga aprill 2014.....	23

Sissejuhatus

Käesoleva ülevaate eesmärk on vaadelda perioodil 2010–2014 väljastatud korterelamute rekonstrueerimistoetuse meetme mõju ja ulatust.

Lisaks korterelamute toetusele pakuvad pangad KredExi toel korterelamute renoveerimislaenu, mille tagamiseks saab kasutada KredExi käendust. Selline toetuskeem võimaldab vähendada omafinantseerimise osa ning teostada rekonstrueerimistöid võimalikult terviklikult ja pikema tagasimakseperioodiga.

Suur osa Eesti elamufondi kuuluvatest korterelamutest on ehitatud nõukogude ajal aastatel 1960–1990. Need ei vasta soojapidavuse, sisekliima ja väljanägemise poolest enam tänapäevastele nõuetele. Kortерelamutes elab enamik Eesti linnaelanikest ning seetõttu on nende energiatõhususe ja sisekliima parandamine väga tähtis.

96% Eesti elamufondist kuulub eraomandisse. Seepärast on rekonstrueerimisotsuse tegemisel üks põhinäitaja leibkondade sissetulekute tase. Leibkondade energiatarbimise uuringu (2012) kohaselt peab ligi 50% leibkondadest elamu soojustamise suurimaks takistuseks rahapuudust. Leibkonna kulutustest ligi pool läheb toidule ja elamispinnaale. Selgelt eristub Eesti keskmisest Ida-Virumaa, kus selliste sundkulude osa on 60%.

Oluliseks kortermaja rekonstrueerimise põhjuseks on võrreldes aastatuhande vahetusega märgatavalt tõusnud soojuse ja energia hind. Kaugküttehind lahkneb Eesti eri piirkondades suurel määral. Maapiirkondades on see üldiselt kõrgem kui linnades, sest trassid on pikemad, tarbijaid vähem ja katlamajad rohkem amortiseerunud. Madalaim küttehind on Narvas, kus elektriijaamade jääksoojus kasutatakse ära kortermajade kütmiseks, teiste Ida-Virumaa linnade küttehind on sarnases hinnaklassis Eesti keskmisega.

Korterelamute rekonstrueerimistoetust on väga aktiivselt kasutanud Tallinna ja Tartu korteriühistud. Seda võib seletada väljakujunenud kinnisvaraturuga, suhteliselt kallite küttekulude ja Eesti kõrgeima sissetulekute tasemega. Ida-Virumaal seevastu on rekonstrueeritud väga vähe korterelamuid. Selle üheks põhjuseks võib pidada madalat soojusenergia hinda Narva linnas. Kohtla-Järve passiivsuse taga võivad olla madalad kinnisvarahinnad ja väike sissetulek, millest enamik kulub toidule ja eluasemele.

1. Elamufondi ülevaade

2011. aasta detsembri seisuga oli Eestis 649 746 eluruumi, mille kogupind oli 40,5 miljonit ruutmeetrit. Kõikidest eluruumidest 66% asus linnades ja 34% maa-asulates. Elamureformi tulemusena kuulub 96% elamufondi pinnast eraomandisse.

Tabel 1. Eesti elamufond

Eesti elamufond	2000	2011	Muutus
Eluruumid	617 399	649 746	5,24%
Eluruumide pind, 1000 m ²	37 280	40 530	8,72%
Rahvaarv	1 372 071	1 325 217	-3,41%
Keskmine eluruumi pind, m ²	60,38	62,38	3,31%
Keskmine eluruumi pind elaniku kohta, m ²	27,17	30,58	12,56%

Allikas: Statistikaamet.

Eluruumide pind on viimase 11 aastaga suurenenud 8,72% ja praegu on keskmise eluruumi suurus 62 m².

Statistikaameti andmetele tuginedes on 77% olemasolevatest eluruumidest ehitatud enne 1991. aastat. 58% eluruumidest on ehitatud nõukogude ajal (1946–1990) ja need asuvad suures osas raudbetoonist paneelkorterelamutes.

Tabel 2. Eluruumid ehitusaja järgi seisuga 31.12.2011

Ehitusaeg	Arv	Osakaal %
Enne 1919	39 899	6,14
1919–1945	70 547	10,86
1946–1960	57 101	8,79
1961–1970	116 654	17,95
1971–1980	132 597	20,41
1981–1990	122 526	18,86
1991–2000	25 777	3,97
2001–2005	20 033	3,08
2006 või hiljem	32 488	5,00
Pooleliolev	8 832	1,36
Teadmata, kuid enne 1946. aastat	6 324	0,97
Teadmata, kuid aastail 1946–1990	7 453	1,15
Teadmata, kuid 1991. aastal või hiljem	1 431	0,22
Ehitusaeg teadmata	8 084	1,24
Kokku	649 746	100,00

Allikas: Statistikaamet.

Ülevaade korterelamutest

2011. aasta detsembri seisuga oli Eestis Statistikaameti andmetel 23 616 korterelamut, milles asus 447 000 korterit eluruumide pinnaga 23 miljonit ruutmeetrit. Keskmise korteri suurus on 51 m² ja ühes kortermajas asub 18,9 korterit. Korteri moodustavad 68% kõikidest elamufondi ruumidest ja 57% eluruumide pinnast.

Korterelamutes elab 64% rahvastikust: linnades 80% ja maal 33% elanikest. Kõige rohkem on korterielanikke Ida-Virumaal (84%), järgneb Harjumaa (74%) ja Tartumaa (60%). Eesti korterelamutes elab 54% eestlastest ja 88% venelastest.

90% kortermajadest on ehitatud enne 1991. aastat ja 61% nõukogude ajal aastatel 1946–1990.

Tabel 3. Kortere lamute ülevaade

Ehitusaeg	Kortere lamute arv	Osakaal kortere lamutest %	Kortere ite arv	Osakaal kortere ite arvust %	Eluruumide pind	Osakaal pinnast %
Enne 1919	2 837	12,01	16 648	3,72	818 676	3,56
1919–1945	4 190	17,74	25 647	5,74	1 258 445	5,47
1946–1960	3 128	13,25	32 684	7,31	1 653 592	7,19
1961–1970	4 008	16,97	96 908	21,67	4 254 565	18,50
1971–1980	3 324	14,08	116 253	26,00	6 037 263	26,24
1981–1990	2 905	12,30	108 027	24,16	5 949 733	25,86
Ehitusaeg teadmata, kuid enne 1990	1 009	4,27	5 785	1,29	277 654	1,21
Kokku enne 1991	21 401	91	401 952	90	20 249 928	88
1991–2000	457	1,94	13 561	3,03	828 695	3,60
2001–2005	512	2,17	10 773	2,41	653 379	2,84
2006 või hiljem	889	3,76	19 530	4,37	1 195 226	5,20
Pooleliolev	20	0,08	57	0,01	4 658	0,02
Ehitusaeg teadmata	337	1,43	1 263	0,28	71 810	0,31
Kokku	23 616	100,00	447 136	100,00	23 003 696	100,00

Allikas: Statistikaamet.

Peamisteks korterelamu tüüpideks on raudbetoonist suurpaneel lamud, tellis- ja puitkorterelamud. Vanim tüüp on puitkorterelamu, mida ehitati põhiliselt 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses. Suurema osa korterelamutest moodustavad aastatel 1961–1990 ehitatud raudbetoonist suurpaneel lamud, kus asub 72% kõigist korteritest ja 88% korterelamute eluruumide pinnast. Suurpaneel lamute energiatõhususe, sisekliima ja tarindite olukorra parandamise tulemusena võib nende kasutusega tõusta 50–80 aastani¹, kuid arvestada tuleb majanduslikku tasuvust, eeldades et elamu asub toimepiirkonnas ja seda ei ähvarda kasutusest väljalangemise oht.

¹ Eesti eluasemefondi suurpaneel-korterelamute ehitustehniline seisukord ning prognoositav eluiga. Uuringu lõppraport, TTÜ, Tallinn, 2009.

Enamik Eesti korterelamutest asub Harjumaal (36% elamutest ja 48% korteritest), järgnevad Tartumaa (13% elamutest ja 10% korteritest) ja Ida-Virumaa (9% elamutest ja 15% korteritest).

Tabel 4. Korterelamute jagunemine maakonniti

Maakond	Elamute arv	Osakaal %	Eluruumide arv	Osakaal %	Eluruumide pind	Osakaal %
Harjumaa	8 579	36,33	213 171	47,67	11 104 017	48,27
Hiiumaa	182	0,77	1 600	0,36	88 608	0,39
Ida-Virumaa	2 176	9,21	69 254	15,49	3 409 260	14,82
Jõgevamaa	675	2,86	7 420	1,66	396 455	1,72
Järvamaa	741	3,14	9 126	2,04	491 088	2,13
Läänemaa	558	2,36	7 673	1,72	405 014	1,76
Lääne-Virumaa	1 394	5,90	18 340	4,10	930 021	4,04
Põlvamaa	483	2,05	5 804	1,30	313 430	1,36
Pärnumaa	1 972	8,35	24 398	5,46	1 247 231	5,42
Raplamaa	689	2,92	7 835	1,75	408 460	1,78
Saaremaa	569	2,41	6 468	1,45	347 031	1,51
Tartumaa	3 032	12,84	46 937	10,50	2 391 570	10,40
Valgamaa	661	2,80	8 414	1,88	417 366	1,81
Viljandimaa	1 284	5,44	12 260	2,74	626 636	2,72
Võrumaa	621	2,63	8 436	1,89	427 509	1,86
Kokku	23 616	100,00	447 136	100,00	23 003 696	100,00

Allikas: Statistikaamet.

KredExi poolt perioodil 2010–2014 väljastatava korterelamute rekonstrueerimise toetuse sihtrühm on enne 1993. aastat ehitatud vähemalt kolme korteriga elamud. Statistikaameti andmete põhjal saab eristada aga enne 1991. aastat ehitatud korterelamuid, mida on 21 401. Seepärast on KredExi rekonstrueerimistoetuse tegelik sihtrühm on mõnevõrra väiksem. Pealegi ei kajasta statistika korterite arvu kortermajas, kuid sihtrühmast jäävad välja ka alla kolme korteriga elamud ja kaasomandis korterelamud.

2. Elanike majanduslik olukord ja elamistingimused

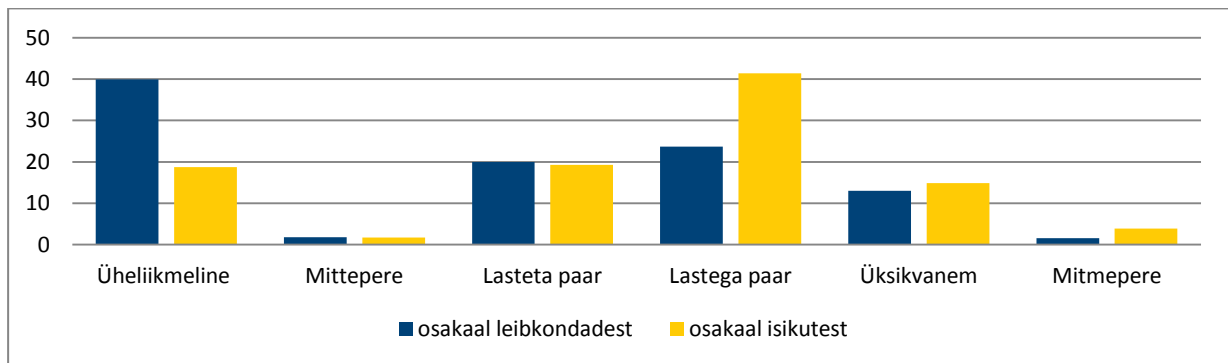
2.1. Leibkondade majanduslik olukord

96% Eesti elamufondist kuulub eraomandisse. Seepärast on rekonstrueerimisotsuse tegemisel üks põhinäitaja leibkondade sissetulekute tase.

Leibkonna moodustavad tavaliselt koos elavad inimesed, kellel on ühine kodune majapidamine. Statistikaameti 2011. aasta rahvaloenduse kohaselt² elab Eestis 599 832 leibkonda ja keskmine leibkonna suurus on 2,13 inimest (Ida-Virumaal 2,05 inimest). Võrreldes eelmise rahvaloendusega (31.03.2000) on leibkondade arv suurenenud 3%, kuigi rahvaarv on kahanenud 5,5% võrra. Leibkonna

² <http://www.stat.ee/rel2011>.

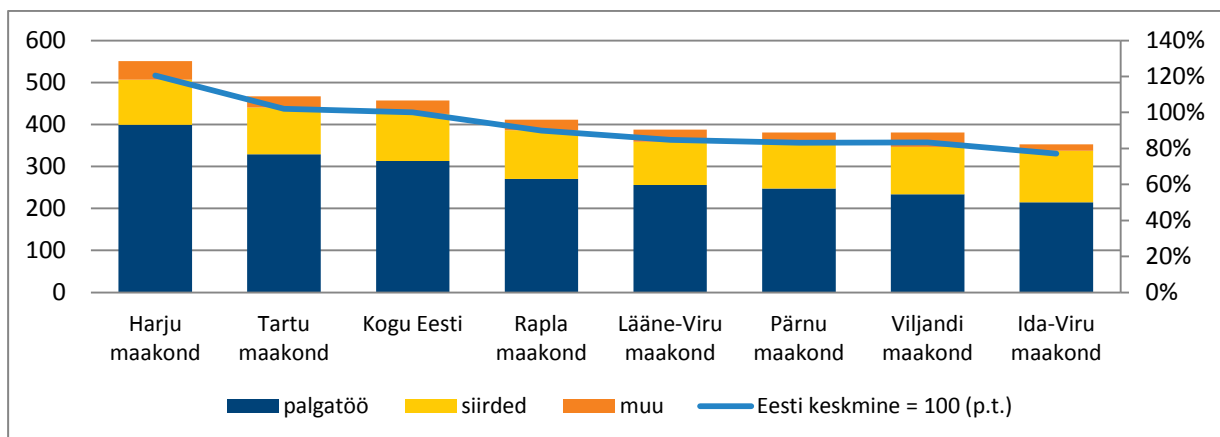
keskmise suurus on vähenenud 8,6% võrra. Märkimisväärselt on suurenenud üheliikmeliste leibkondade arv, kelle osakaal oli 2011. aasta lõpus 40%. Kõige levinum leibkonnatüüp on lastega paar – sellises kombinatsioonis elavate isikute osakaal on 41%.

Joonis 1. Leibkondade tüübid

Allikas: Statistikaamet.

2012. aastal korraldas Statistikaamet leibkondade eelarve uuringu³, mille kohaselt on leibkonnaliikme kuine netosissetulek suurim Harjumaal (551 eurot) ja väikseim Ida-Virumaal (353 eurot), s.t Harjumaal on sissetulek 1,56 korda suurem (joonis 2). Ida-Virumaa netosissetulekut iseloomustab suhteliselt suur siirete (lastetoetused, pensionid) osa kogusissetulekus (35%) võrreldes teiste maakondadega (24%). Eesti keskmisest suurem on netosissetulek ainult Harju- ja Tartumaal.

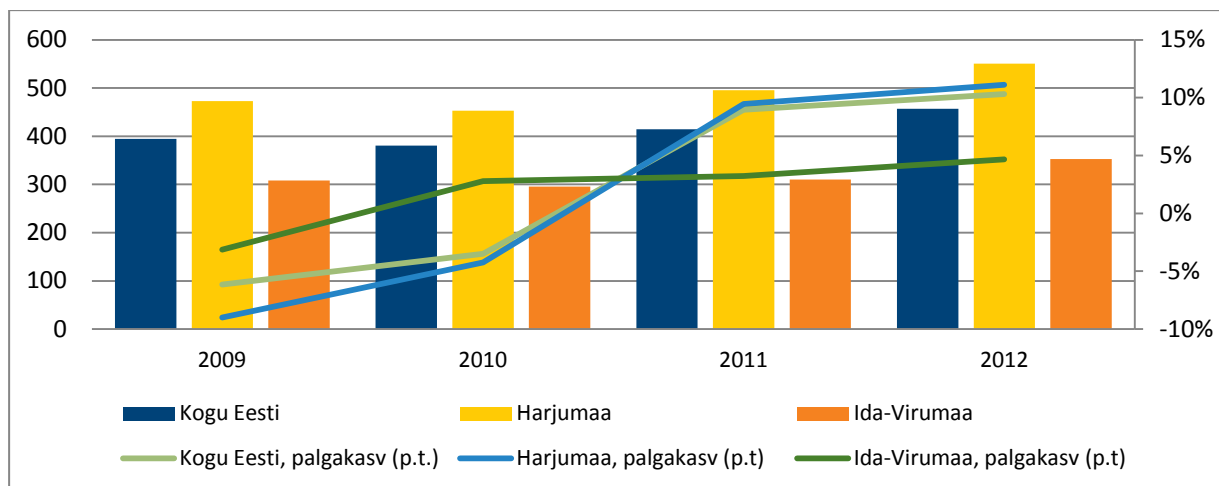

Joonis 2. Leibkonnaliikme kuu netosissetulek 2012. aasta andmetel (p.t – parem telg)

Allikas: Statistikaamet.

Leibkonnaliikme keskmine sissetulek on pärast 2009. aasta langust Eestis kiiresti kasvanud. Harjumaal oli aastane tõus 2011. ja 2012. aastal vastavalt 9% ja 11%. Seevastu Ida-Virumaa kasvunäitajad olid palju tagasihoidlikumad – 3% ja 5%, kuid 2009. aasta langus oli Ida-Virumaal leebem kui Harjumaal ja kogu Eestis. Selle põhjuseks on eeldatavasti pensionide ja lastetoetuste suur osakaal netosissetulekus.

³ <http://www.stat.ee/sissetulek>.

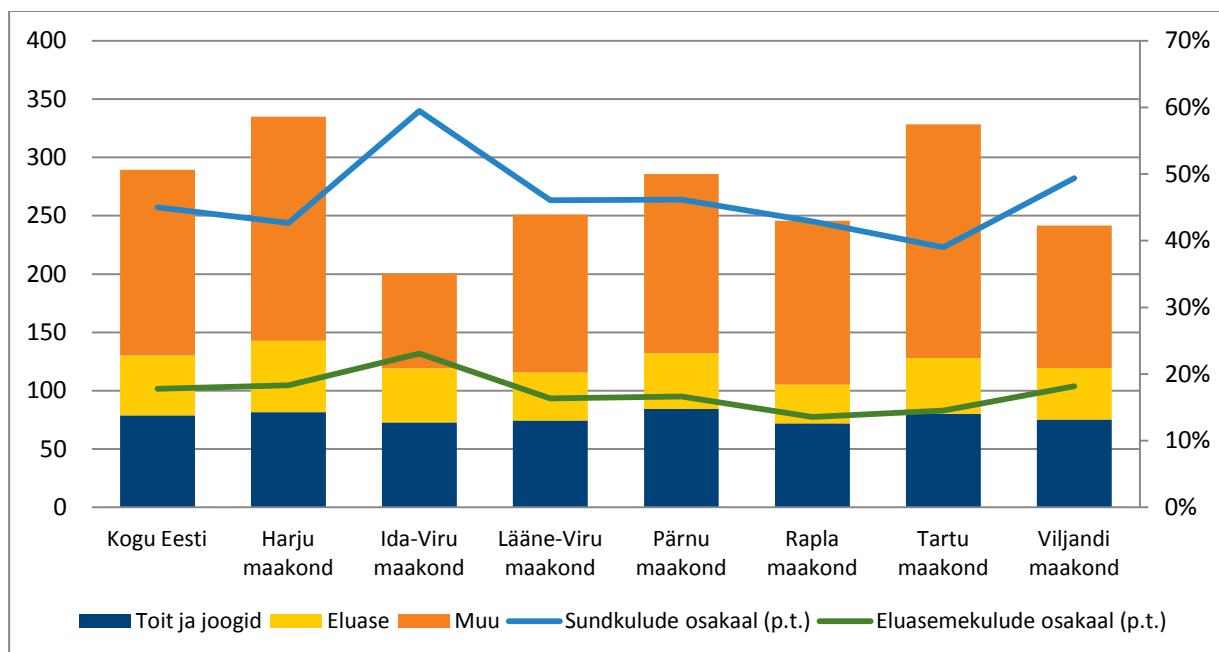

Joonis 3. Leibkonnaliikme netosissetuleku muutus (p.t – parem telg)

Allikas: Statistikaamet.

2012. aastal kulutati kuus keskmiselt 289 eurot leibkonna liikme kohta. Kõige suurem kuluartikkel oli toit ja joogid, mis võtsid enda alla 27%. Eluasemekulud (üür, hooldus, remont, veevarustus, elekter, küte) moodustasid Eestis tervikuna umbes 18% leibkonna liikme kogukuludest, s.o 51,4 eurot kuus, millest keskküttele kulus 10 eurot leibkonna liikme kohta kuus. Sundkulutuste (toit ja eluase) osatähtsus on viimastel aastatel püsinud 45% tasemel kogukuludest.

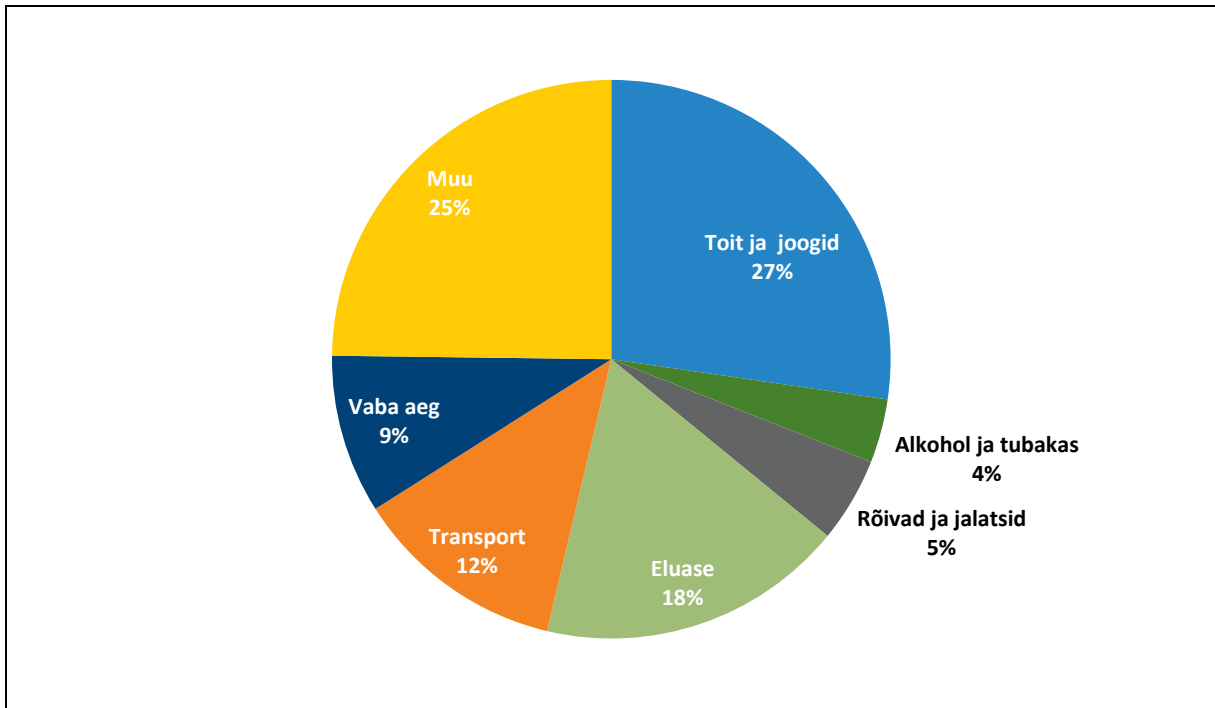
Maakonniti on kulutuste struktuur väga erinev. Sundkulutuste tase on väga kõrge Ida-Virumaal, kus see näitaja on 59% (vt joonis 4), sh eluasemekulud 23%. Tartumaal on sundkulude tase Eesti madalaim – 39%, millest eluasemekulude osakaal on 15%.

Joonis 4. Leibkonnaliikme kulutuste struktuur maakonniti (p.t – parem telg)

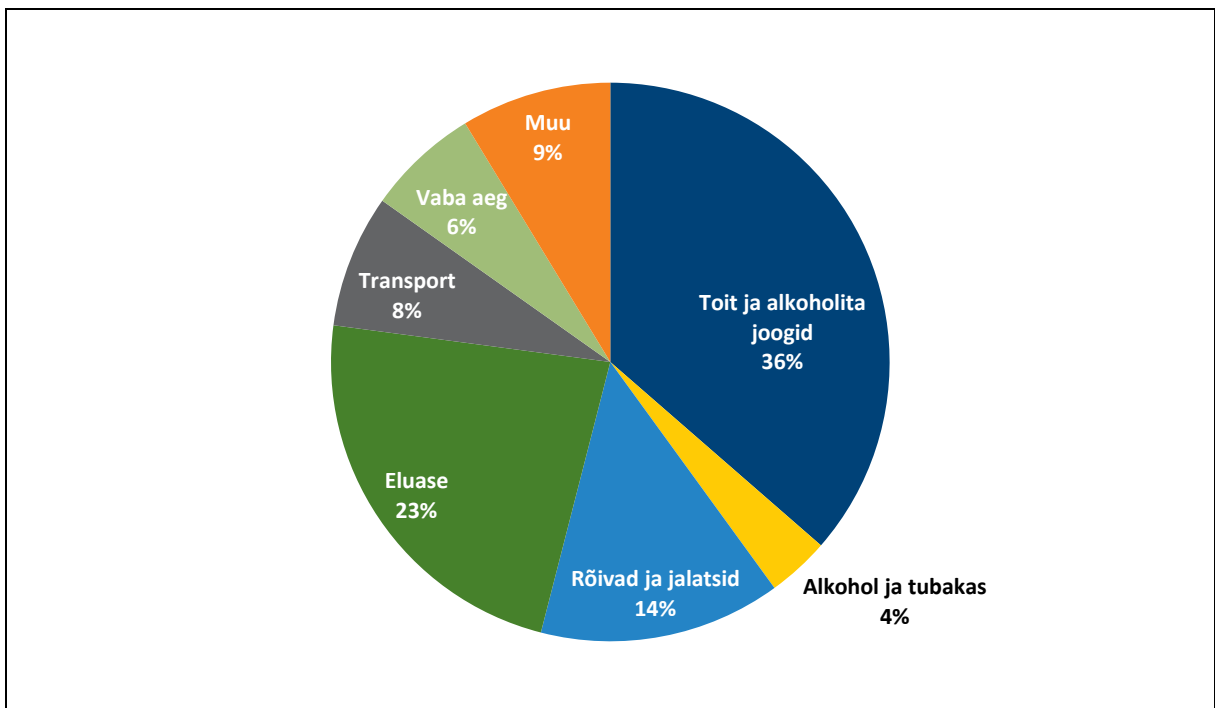
Allikas: Statistikaamet.

Alltoodud joonistel on leibkonnaliikme kulutuste struktuur Eestis keskmiselt ja teistest maakondadest eristuva Ida-Virumaa kohta. Vaba aja veetmiseks ja muudeks tegevusteks jääb idavirumaalastel märgatavalt vähem raha kui teiste maakondade elanikel.

Joonis 5. Leibkonnaliikme kulutuste struktuur 2012. aastal kogu Eestis

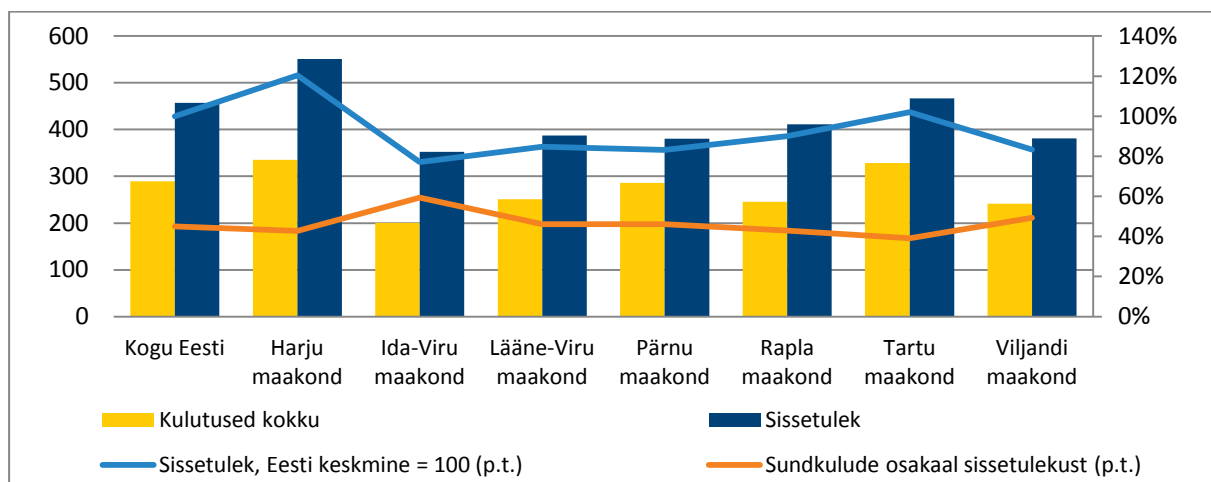
Allikas: Statistikaamet.

Joonis 6. Leibkonnaliikme kulutuste struktuur 2012. aastal Ida-Virumaal

Allikas: Statistikaamet.

Kui vaadelda leibkonnaliikmete sissetulekute ja kulude struktuuri, siis eristub selgelt Ida-Virumaa, kus sissetulek moodustab 77% Eesti keskmisest ja sundkulutused on 59% sissetulekust (sh eluasemekulud 23%). Nii leibkonnaliikme sissetulekud kui ka väljaminekud on suurimad Harjumaal ja Tartus.

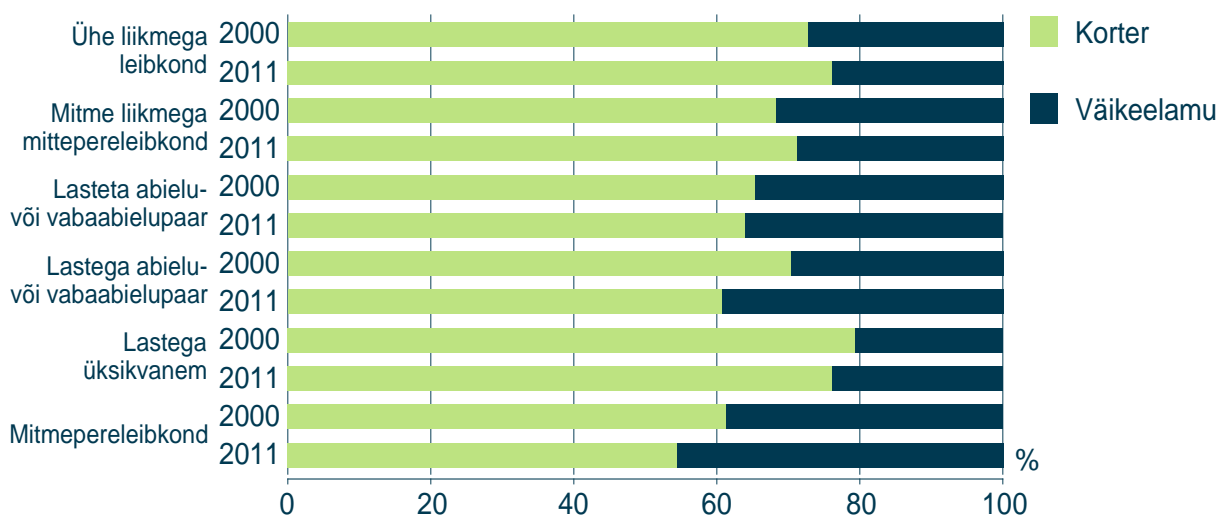

Joonis 7. Leibkonnaliikme kuu netosissetulek ja kulutused ning võrdlus Eesti keskmisega maakondade kaupa 2012. aastal (p.t – parem telg)

Allikas: Statistikaamet.

2.2. Leibkondade elamistingimused

2011. aasta loenduse andmetel elab Eesti kõigist tavaleibkondadest korteris 69,5%, võrrelduna eelmise, 2000. aasta loenduse 71,3%ga. Väikeelamutes (eramud, paarismajad, kaksikelamud) elavate leibkondade osatähtsus on veidi suurenenud (28,7%lt 30,5%le). Kui üksikvanematest ja ühe liikmega leibkondadest elab väga suur osa korterites (vastavalt 76,2% ja 76,1%), siis mitmepereleibkondade (kus on nt vanavanemate ja noorema põlvkonna pere koos) ning abielupaaride puhul on suurem väikeelamu osatähtsus (vastavalt 45,6% ja 39,9%).

Joonis 8. Leibkondade eluruumid

Allikas: Statistikaameti esitlus „REL2011 tulemused: leibkondade elamistingimused”⁴.

Leibkondade energiatarbimise uuringu (2012)⁵ kohaselt kulub valdav osa kodumajapidamistes kasutatavast energiast eluruumide haldamisele. Eestis varustatakse eluruume soojusega enamasti keskküttesüsteemi kaudu – nii saab soojuse ligi 70% kõikidest eluruumidest. Eesti keskmine leibkond kasutas 2010. aasta andmetel ostetud soojusenergiat 10 607 kWh.

Uuringus käsitleti ka tarbijate käitumisharjumusi energiakulutuste kokkuhoiul. Tarbimist mõjutavad suurenev sissetulek, majanduse üleilmastumine, tehnika areng, leibkondade suuruse vähenemine, rahvastiku vananemine jne. Kodumajapidamiste tarbimiskäitumist mõjutab kõige rohkem järjest kallinev energia hind. Pidevalt jälgib oma energiatarbimist üle 60% leibkondadest, 25% teeb seda aeg-ajalt ja ülejäänud ei jälgi seda kunagi. Kui vaadelda energiasäästlikku käitumist leibkondade sissetulekute järgi, siis ilmneb, et mida suurem on sissetulek, seda tõenäolisemalt energiakulu eriti ei jälgita. Üldiselt põhineb energia säästmine tarbimiskoguste mõõtmisel ja seepärast jälgitakse ka rohkem nende energialiikide kulu, mille tarbimist saab elanik ise mõõta (elektrienergia kulutusi jälgis 85% leibkondadest ja soojusenergia kulutusi 25%).

Põhilised energia säästmiseks võetud meetmed on enamasti seotud soojuse ja elektrienergia tarbimise vähendamisega. Levinumaks neist on majade soojustamine. Uuringu andmetel oli eluruumi soojapidavust parandanud 61,9% leibkondadest. Selleks vahetati enamasti aknaid (88%), soojustati välisseinu (62%) või katust (59%). Akende tihendamisest tingitud sisekliima halvenemise vältimiseks on hakatud koos soojaisolatsiooni paigaldamisega parandama ka ruumide ventilatsiooni. Uuring näitas, et ligi 13% eluruumidel oli sundventilatsioon, kuid ainult 8% neist kasutas väljatõmbeõhu soojust. Kõikidest eluruumidest vaid ühel protsendil oli paigaldatud selline ventilatsioonisüsteem.

Ligi 40% leibkondadest polnud oma eluruumide soojapidavust parandanud. 44% linnades ja 55% maal elavatest leibkondadest pidas elamu soojustamisel suurimaks takistuseks rahanappust. Rohkem kui pool leibkondadest, kes polnud soojapidavust parandanud, ei kavanda seda teha ka lähitulevikus. Selliseid plaane tegi siiski peaaegu 20% leibkondadest ja umbes sama suur osa oli selle lükanud enam kui kolme aasta kaugusele.

3. Energiahinnad

Eesti on suure energiatarbimisega riik. Eelkõige väljendub see majanduse energiamahukuses (energia kogutarbimine sisemajanduse koguprodukti suhtes), mis on üle kolme korra suurem kui Euroopa Liidus keskmiselt. Kuigi looduslikke energiaallikaid ammutavatel riikidel on energiamahukus suurem kui energiaallikaid importivatel riikidel, sõltub suur energiakulu ka energiatarbimise harjumustest ja vananenud elamufondi väikesest soojapidavusest. Suure osa kogu energiatarbimisest katavad

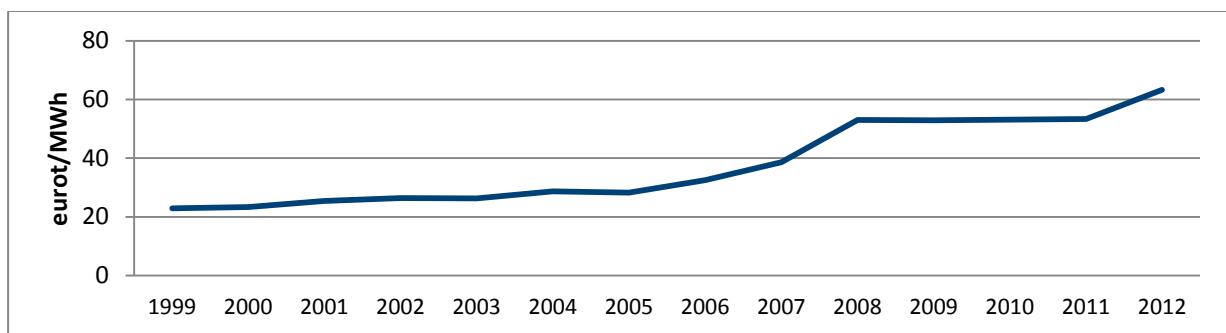
⁴ /www.stat.ee/25102013.

⁵ <http://www.stat.ee/65367>.

kodumajapidamised: näiteks soojusenergiale kulub neil 41% kogutarbimisest (2012). Võrreldes aastatuhande vahetusega on tarbimise maht vähenenud siiski ligi 15%. Selle põhiliseks mõjuriks on soojakadude vähenemine ja hinnatõusust tingitud tõhusam tarbimine.

Üle poole (56%) katlamajades toodetud soojusest saadi 2012. aastal maagaasist, ligi kolmandik (29%) puidust ja kümnendik põlevkiviõlist. Suuremates piirkondades kasutatakse kütteks põhiliselt maagaasi, väiksemates põlevkiviõli.

Leibkonna sissetulekute kõrval on põhiline kortermaja rekonstrueerimisotsuse mõjutaja soojusenergia hind. See on alates 2000. aastast tuntavalt kallinenud ja 2012. aasta lõpus ulatus see 63 euronit MWh kohta. Hinnatõusu põhjusteks on põhilise soojatootmiseks kasutatava kütuse hinna tõus ja suur volatiilsus. Kõrge kaugküttehinna tingivad ka katlamajade suhteliselt suur amortiseerumine ja rohked soojakaod.

Joonis 9. Keskmine soojusenergia hind ettevõtetele

Allikas: Statistikaamet.

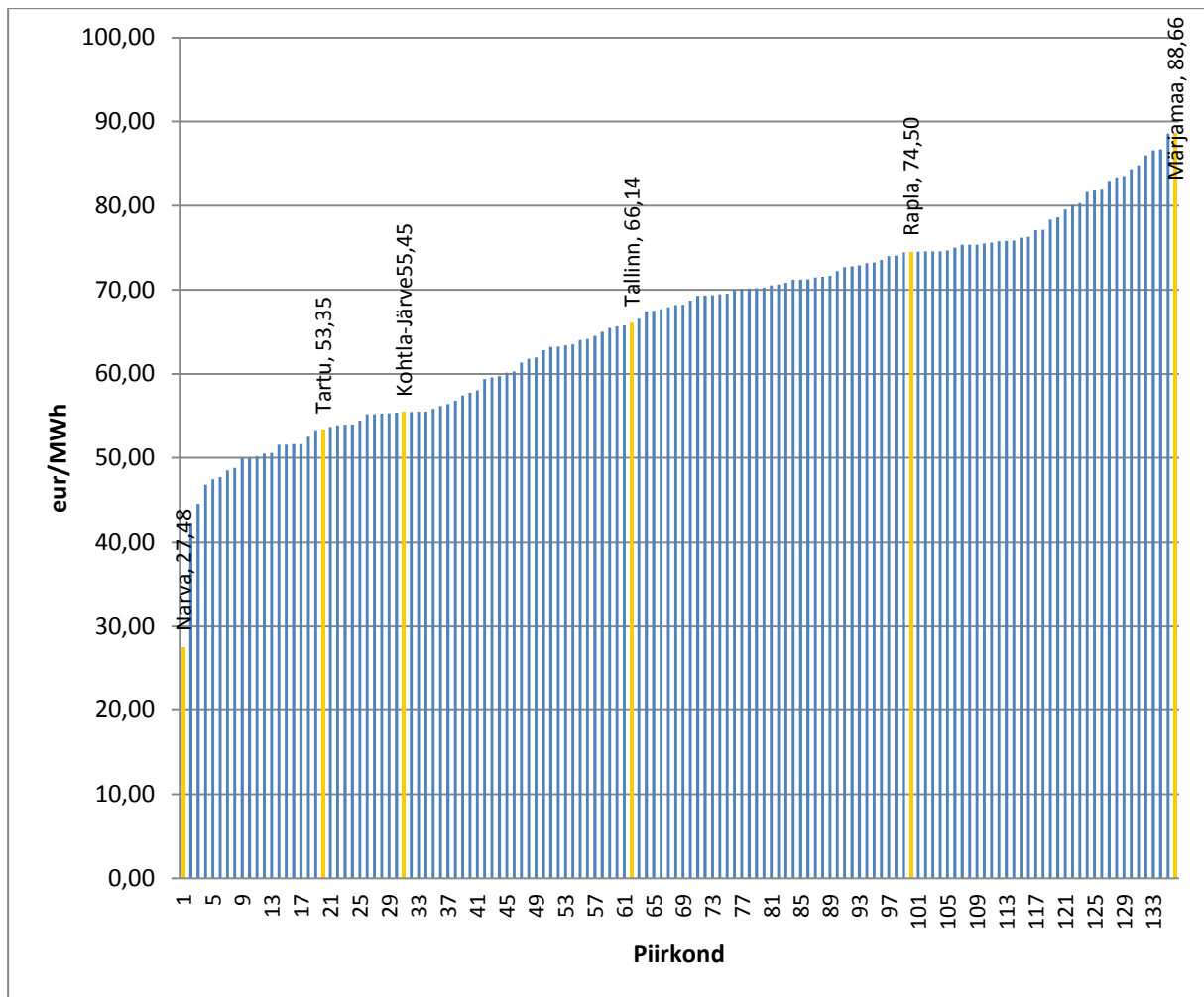
Eestis varustatakse eluruumi soojusega enamasti keskküttesüsteemi kaudu – nii saab soojuse ligi 70% kõikidest eluruumidest. Eesti erinevate piirkondade kaugküttehinnad erineb väga suure ulatuses. 2013. aastal oli Eestis 230 kaugküttepiirkonda, sektori kaalutud keskmine käibemaksuta soojuse hind oli aprilli seisuga 57,09 €/MWh, aritmeetiline keskmine 66,35 €/MWh⁶.

Konkurentsiameti⁷ kodulehel olid 2014. aasta aprillis kättesaadavad 136 kaugküttepiirkonna piirhinnad (käibemaksuta), mis varieerusid vahemikus 27,48 €/MWh Narvas (joonisel 10 piirkond 1) kuni 88,66 €/MWh Märjamaal (piirkond 136). Piirkondade loetelu on toodud lisa 3.

Kuigi Narvas on soojuse hind Eesti madalaim, on teiste suurte Ida-Virumaa linnade – Kohtla-Järve, Jõhvi ja Sillamäe – hinnad küllaltki lähedal Eesti keskmisele (vt joonis 10). Kõrge hind peaks kortermajade rekonstrueerimist pigem soodustama.

⁶ http://www.mkm.ee/public/Soojusmajanduse_analuus_MKM_2013.

⁷ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18308>.

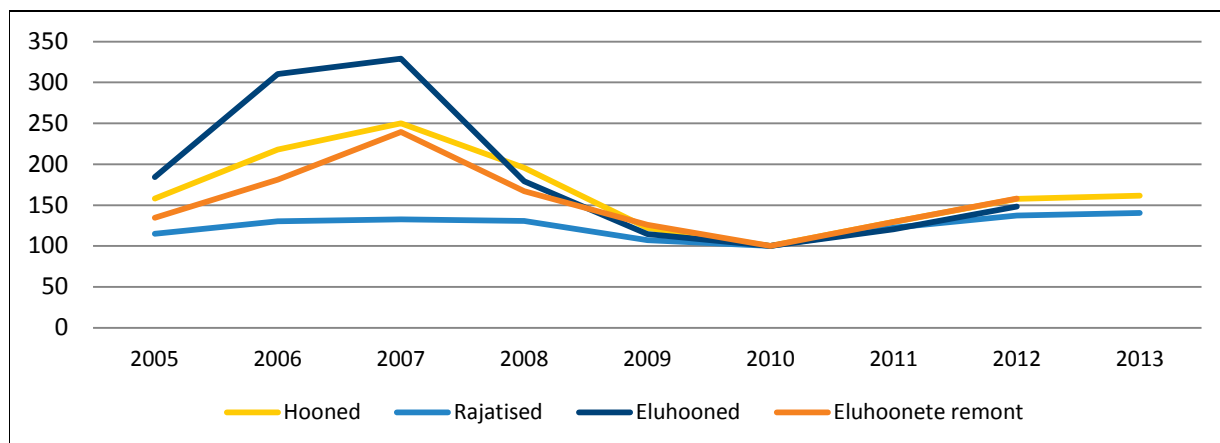
Joonis 10. Soojuse hinnad Eestis aprillis 2014
Allikas: Konkurentsiamet.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud analüüsile „Soojusmajanduse analüüs 2013” tuginedes on Eesti kaugkütte kaalutud keskmine hind 57 €/MWh, kuid väiksemates piirkondades on see üldjuhul palju kallim – keskmiselt 67 €/MWh, kohati kuni 88 €/MWh. Ministeeriumi hinnangul on mõistlik kaugküttehind kuni 75 €/MWh, seda ületades on üldjuhul majanduslikult mõistlikum rakendada alternatiivseid lokaalkütteallikaid. Narva linna väga madal piirhind on tingitud elektrijaamade jääsoojusest, mida kasutatakse kütteks.

4. Ehitusturg

Lisaks energiahindadele ja leibkonna sissetulekutele mõjutavad korterelamute rekonstrueerimist ka ehitussektori areng ja renoveerimistöde hind.

Perioodil 2004–2007 kasvas ehitusmaht väga kiiresti, kuid 2007. aastal asendus kasv hüppelise langusega.

Joonis 11. Ehitusmahuindeks 2010 = 100

Allikas: Statistikaamet.

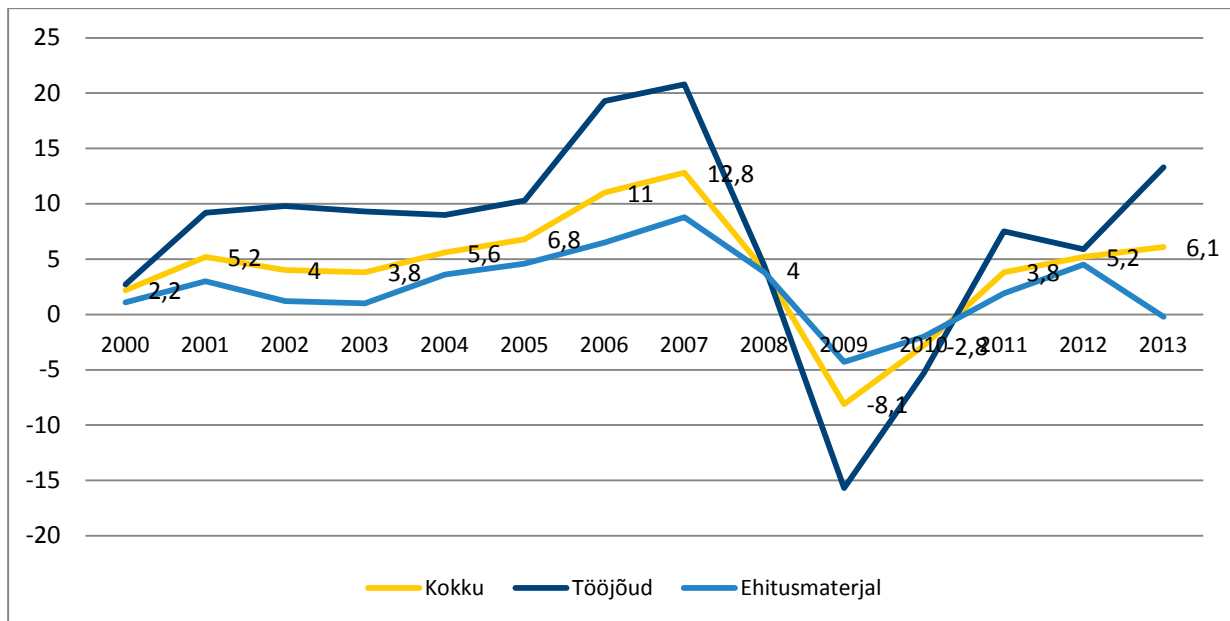
Elamuehitus, mis andis 2006.–2007. aastal üle veerandi kogu ehitusmahust ja ulatus 2007. aastal 660 miljoni euroni, kahanes 2010. aasta lõpuks ligi kolm korda, kukkudes 200 miljoni euroni. 2011. aastal hakkas elamuehitus taas kasvama, sealjuures tuli suur osa mahust remonditööde arvelt. Sellele aitas suures osas kaasa KredExi kaudu jagatav kortermajade rekonstrueerimise toetus. Toetuse abil tehtud investeeringute kogumaht oli 141 miljonit eurot, mis moodustas 2012. aastal 41% remonditööde kogumahust (vt tabel 5, investeeringute mahu arvestuse aluseks on toetuse määra suurus).

Tabel 5. Elamuehituse maht ja KredExi toetuse abil tehtud investeeringud

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Omal jõul tehtud eluhoonete ehitustööd kokku mln eurodes	359,1	229,8	200,5	241,2	296,9	
sh remont mln eurodes	177,8	134,1	106,5	137,9	168,4	
KredExi toetus mln eurodes			0,98	5,95	17,12	8,99
keskmine toetusmäär %			17	20,60	24,89	29,36
KredExi toetuse abil tehtud investeering mln eurodes			5,8	28,9	68,8	30,63
osakaal remonditöödes %			5,42	20,93	40,86	

Allikad: Statistikaamet ja KredEx.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnad tõusid majanduskasvu aastatel kiiresti (joonis 12). 2007. aastal kerkisid need ligikaudu 13% ja tööjõu hind 21%. Aastal 2009 oli nende näitajate langus järsk: vastavalt 8,1 ja 15%. Alates 2011. aastast on remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnad uuesti tõusuteel. Selle taga on suurenenud nõudlus seoses rekonstrueerimistoetuse pakkumisega alates 2010. aastast.

Joonis 12. Remondi- ja rekonstrueerimistöde hinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga
Allikas: Statistikaamet.

5. Perioodil 2010–2014 väljastatud korterelamute rekonstrueerimistoetus

Korterelamute rekonstrueerimise toetust on väljastatud alates septembrist 2010 ja selle meetme vahendite maht on 37,7 miljonit eurot. Toetuse saamise otsus on tehtud 663 korterelamu kohta. Toetuse otsuste kogusumma on 38,0 miljonit eurot ja otsuse saanud korterelamute keskmine toetuse määr 24%. Toetuse otsuste summa ületab meetme vahendeid, sest senisele praktikale toetudes on väljamakstud summad olnud väiksemad kui otsustatud toetused.

Statistikaameti andmetele tuginedes asub Eestis 23 616 kortermaja, millest 90% ehk 21 400 on ehitatud enne 1991. aastat. Selliste korterelamute elamispinna kogumaht on 20 miljonit ruutmeetrit. Seega on KredExi toetusotsuse saanud 3,1% enne 1991. aastat ehitatud korterelamutest. Toetuse abil renoveeritakse 1,6 miljonit ruutmeetrit köetavat pinda (u 8% kõigi kortermajade elamispinnast⁸). Pinna arvestuses olid edukad aastad 2011 ja 2012, kui toetuse abil rekonstrueeriti kummalgi aastal 3% kogu vaatluse all olevate kortermajade köetavast pinnast.

⁸ Pinnad ei ole üheselt võrreldavad. Analüüsis kasutatakse korterelamu pinna kohta kolme terminit:

köetav pind – sisekliima tagamisega ruumide netopind;

suletud netopind – kinniste ruumide piirdekonstruktsioonide viimistletud sisepindade vaheliste pindade summa;

elamispind (eluruumide pind) – kompaktsed, funktsionaalselt ühendatud ja elamiseks vajaliku ning sobiva elamispinna (tubade pind) ja abiruumide (köök, esik, WC, pesemisruum, vannituba, hall, garderoob, panipaik, sisseehitatud seinakapp, veranda, sahv, vaheruum jm) põrandapinna summa.

Lihtsustatult kokku võttes tähendab see, et suletud netopind on köetavast pinnast suurem (vahel harva ka sellega võrdne, kuid keskmiselt u 20% suurem) ja köetav pind elamispinnast suurem või sellega võrdne.

Korterelamute rekonstrueerimise maht on olnud aastati väga erinev. Järjest on kasvanud terviklikult rekonstrueeritavate (toetusemäär 35%) kortermajade arv, mille tulemusena tõusis keskmine toetuse määr 2013. aastal 29,4%ni.

Tabel 6. Korterelamu toetuse statistika

	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Majade arv	36	158	310	102	57	663
Otsustatud toetussumma	980 475	5 945 760	17 122 884	8 996 519	4 968 432	38 014 071
Keskmine toetussumma maja kohta	27 235	37 631	55 235	88 201	87 165	57 336
Investeeringu summa	5 767 503	28 865 309	68 799 883	30 638 301	17 372 139	151 443 135
Suletud netopind	146 502	621 904	814 895	229 978	155 281	1 968 559
Köetav pind	121 510	528 554	677 627	193 976	134 196	1 655 863
Korterite arv	2 101	8 856	12 003	3 441	2 299	28 700
Planeeritav energiasääst, % algsest	35,0	40,0	44,6	53,5	49,7	43,9
Toetuse määr, %	17,0	20,6	24,9	29,4	28,7	24,0

Allikas: KredEx.

Harjumaal asub 36% enne 1991. aastat ehitatud korterelamutest (Statistikaamet) ning 61% toetust taotlenud elamutest. Kui esimesel toetuse väljastamise aastal (2010) moodustas Harjumaal osakaal taotlejatest 69%, siis 2013. aastal langes see 46%ni. Samal aastal elavnes toetuste taotlemine Tartumaal ja Lääne-Virumaal.

Tabelis 7 on toodud taotlemise aktiivsus eri maakondades. Kõige aktiivsemad ollakse Harjumaal, kus asub 34% kõigist Eesti korterelamutest, kuid toetust taotlenud korterelamute osakaal on 61% (s.t toetust on antud 5,5%le enne 1991. aastat ehitatud korterelamutest). Aktiivsus on suur ka Tartumaal, kus toetustaotlus on esitatud kõigist kortermajadest 4% kohta. Madalaim on aktiivsuse tase Ida-Virumaal, kus asub 9,8% kogu Eesti kortermajadest (2098 elamut ja 15% korteritest), kuid toetuse otsuse on saanud vaid 10 maja.

Tabel 7. Toetuste jagunemine maakonniti

Maakond	Toetust taotlenud kortermajad	osakaal %	enne 1991 ehitatud korterelamud	osakaal %	Toetust saanud elamute osakaal kõigist elamutest %
Harjumaal	402	60,63	7 346	34,33	5,47
Tartumaa	107	16,14	2 689	12,56	3,98
Pärnumaa	41	6,18	1 770	8,27	2,32
Lääne-Virumaa	27	4,07	1 318	6,16	2,05
Raplamaa	19	2,87	665	3,11	2,86
Viljandimaa	14	2,11	1 232	5,76	1,14
Ida-Virumaa	10	1,51	2 098	9,80	0,48
Valgamaa	9	1,36	631	2,95	1,43
Jõgevamaa	8	1,21	653	3,05	1,23
Läänemaa	7	1,06	526	2,46	1,33
Saaremaa	5	0,75	511	2,39	0,98
Järvamaa	4	0,60	721	3,37	0,55

Põlvamaa	6	0,90	468	2,19	1,28
Võrumaa	3	0,45	600	2,80	0,50
Hiiumaa	1	0,15	173	0,81	0,58
Kokku	663	100,00	21 401	100,00	3,10

Allikas: KredEx.

Korteremaja rekonstrueerimise toetuse otsuse tegemisel on määravateks asjaoludeks kütte hind, leibkondade sissetulekute tase ja ehitushinnad. Lisaks mõjutavad otsustamist nii üldine teadlikkus rekonstrueerimisest (näiteks sisekliima olulisus) kui ka võimekus teha majandusarvutusi tööde maksumuse, energiasäästu ja tasuvusaja kohta.

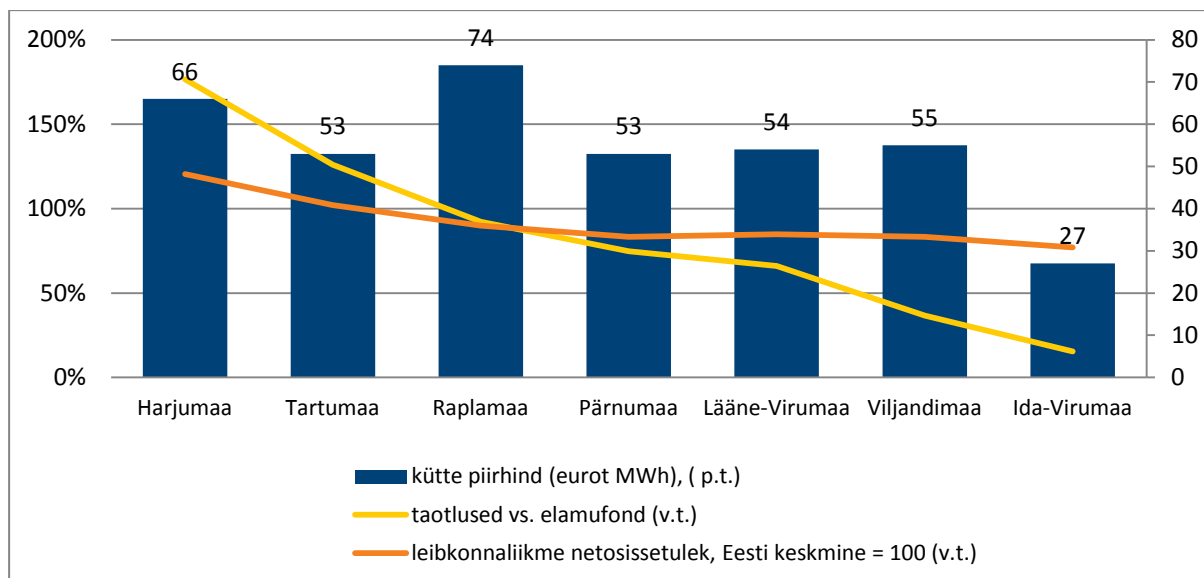
Joonisel 13 on antud suuremate linnade kütte piirhinnad (Konkurentsiameti andmetel) ja toetuste taotlemise aktiivsuse näitajad (taotlejate osakaalu ja korterelamute fondi osakaalu suhe). Jooniselt selgub, et Ida-Virumaa väike aktiivsus on seotud Narva linna väga odava kütte piirhinnaga (40% Tallinna piirhinnast) ja madala sissetulekute tasemega. Vaatamata väikesele soojusehinnale on eluasemekulude osakaal leibkonna netosissetulekus Ida-Virumaal võrreldes Eesti keskmisega (18%) väga suur (23%). Samuti on väga silmatorkav sundkulude 59%ine osakaal netosissetulekutes, kui Eesti keskmine on 45%.

Kui heita Ida-Virumaa korterelamute arvule ja küttehinnale lähem pilk, siis selgub, et suur osa korterelamutest asub Kohtla-Järvel (37%), kus kütte piirhind on 55 eurot MWh, ja Narvas (20%), kus küttehind on Eesti madalaim – 27 eurot MWh. Rekonstrueerimise toetust on saanud viis elamut Narvas ja vaid üks elamu Kohtla-Järvel. Seega ei mõjuta rekonstrueerimisotsuse tegemist Ida-Virumaal mitte üksnes kütte hind, vaid põhiosas madalad sissetulekud, suur sundkulude osakaal, madalad kinnisvarahinnad ja kasutusest väljas olevad elamud, mida Ida-Virumaal on 3,6% elamufondist (86 korteremaja) ja mille arv kasvab lähiaastatel veelgi⁹.

Suurematest linnadest on kõrgeim küttehind Tallinnas ja Raplas ning seetõttu toob renoveerimine seal kaasa suure küttekulude kokkuhoiu. Seda näitavad ka toetuste taotlemise aktiivsusnäitajad, mis on Tallinnas, Tartus ja Raplamaal üle Eesti keskmise. Kaugküttesoojuse hinna poolest eristub Raplamaa, kus kõrge hind on teenusepakkuja kodulehe andmetel tingitud pikkadest trassidest ja kütteks kasutatava gaasi kallist hinnast. Hetkel ehitatakse katlamaja ümber, et see saaks minna üle puiduhakkele, mille tulemusena peaks sooja hind langema 25%.

Toetuste taotlemise aktiivsust mõjutab lisaks küttehindadele ka sissetulekute tase. Eesti keskmisest suurem on leibkonnaliikme sissetulek Harjumaal (120% keskmisest) ja Tartumaal (102%), Ida-Virumaa netosissetulek on 77% keskmisest. Ka 2012. aastal Statistikaametis tehtud leibkondade energiatarbimise uuringu kohaselt oli elamu soojustamisel suurimaks takistuseks rahanappus.

⁹ Uuring kasutusest väljalangenud ja mahajäetud elamufondi võimalikust probleemsest, DTZ Kinnisvaraekspert, Tallinn, 2013.

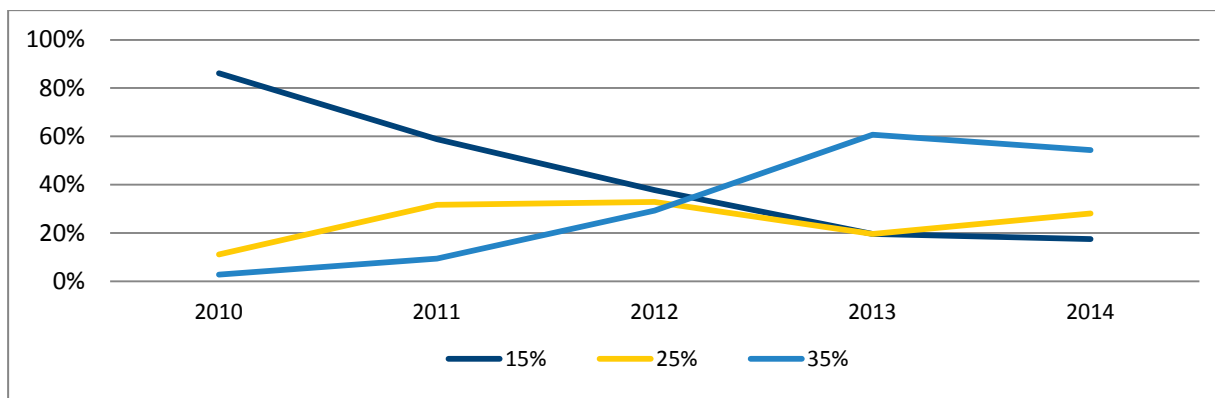

Joonis 13. Kütte piirhind suuremates linnades, toetuse taotlemise aktiivsuse ja keskmise palga näitajad (p.t – parem telg, v.t – vasak telg).

Allikad: Konkurentsiamet, Statistikaamet, KredEx.

5.1. Toetusmäärad

Terviklikult rekonstrueeritavate elamute arv on aastate jooksul märgatavalt kasvanud. Kui 2010. aastal rekonstrueeriti 35%-se toetusega vaid üks kortermaja (ehk 3% korterelamutest), siis 2013. aastal oli see näitaja 62 (61% korterelamutest ja 62% netopinnast). Terviklikult rekonstrueeritavate majade hulka on suurendanud teadlikkuse kasv ja 2012. aasta alguses pakutud toetusmeede, mis kattis 90% ehitusprojekti koostamise ja omanikujärelevalve kuludest tervikliku rekonstrueerimise puhul. Toetust kasutas 63 kortermaja. Lisaks aitas 2011. ja 2012. aastal ühistutel rekonstrueerimisotsusele jõuda konsultant, kes selgitas vajaduse korral üldkoosolekul toetuse saamise tingimusi ja aitas ehitustehnilistes küsimustes. Konsultandi kulud kattis SA KredEx ning nõustamise eesmärk oli hoogustada ja soodustada terviklikku rekonstrueerimist. Lisaks oli see teenus oluline ka regionaalses mõttes, sest konsultanti sai kaasata maapiirkonnas asuvate korterelamute elanike nõustamiseks. Kokku nõustasid kaheksa konsultanti üle Eesti umbes 200 korteriühistut. Eriti innukalt kasutasid konsultandi teenust Tartu ja Tartumaa (ligi pooltel kordadel), mis kajastub ka selle piirkonna suures tervikliku rekonstrueerimise toetust saanud korterelamute hulgas.

Joonis 14. Toetuste osakaal toetusmäärade alusel (aluseks elamute arv)

Allikas: KredEx.

Maakonniti on toetust saanud majade arv ja toetusmäärade jagunemine väga erinevad. Kuigi Harjumaal asub 61% toetust saanud elamutest, on nende osakaal otsustatud toetussummade hulgas 56% ja terviklikult on rekonstrueeritud vaid 19% elamutest (ja 21% netopinnast). Selgelt eristub Tartumaa, kus suur osa (63%) kõigist toetust saanud majadest on renoveeritud terviklikult.

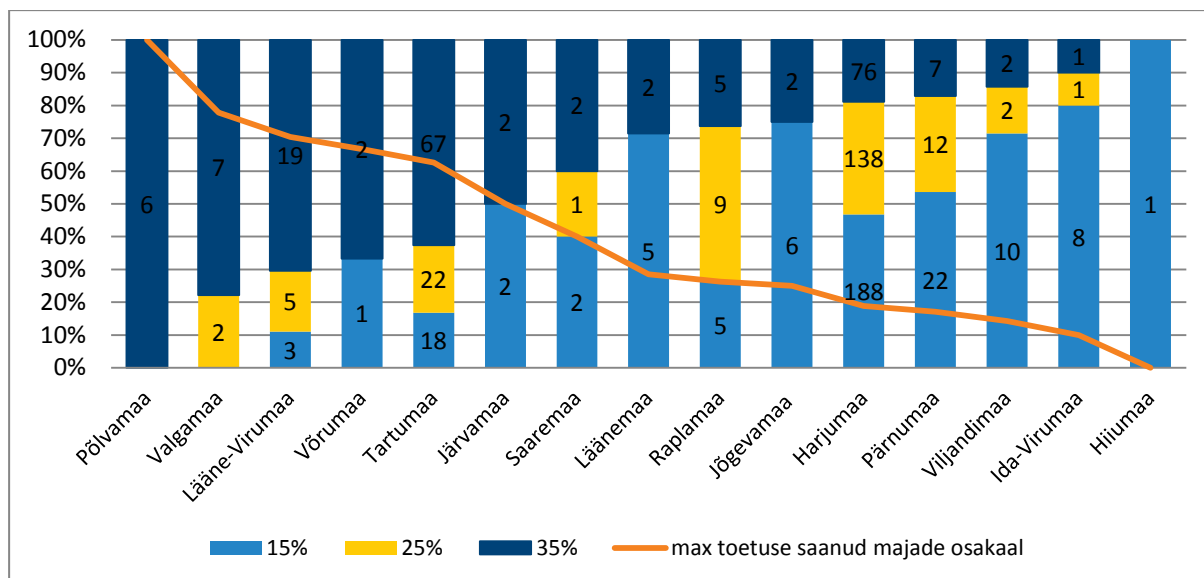
2013. aastal rekonstrueeriti Harjumaal terviklikult 55% (26 maja), Tartumaal 74% (20 maja) ja Lääne-Virumaal 100% (10 maja) korterelamutest.

Tabel 8. Toetusmäärade maakondlik jagunemine

Maakond/toetuse määr	15	25	35	Kokku	Osakaal elamute arvust %	Osakaal summast %
Harjumaal	188	138	76	402	61	56
Hiiumaa	1			1	0	0
Ida-Virumaa	8	1	1	10	2	0
Jõgevamaa	6		2	8	1	1
Järvamaa	2		2	4	1	1
Läänemaa	5		2	7	1	1
Lääne-Virumaa	3	5	19	27	4	6
Põlvamaa			6	6	1	1
Pärnumaa	22	12	7	41	6	3
Raplamaa	5	9	5	19	3	2
Saaremaa	2	1	2	5	1	1
Tartumaa	18	22	67	107	16	24
Valgamaa		2	7	9	1	2
Viljandimaa	10	2	2	14	2	1
Võrumaa	1		2	3	0	0
Kokku	271	192	200	663	100	100

Allikas: KredEx.

Joonisel 15 on toodud perioodi 2010–2014 toetuste jagunemine maakondades toetusmäärade alusel. Paljudes maakondades on toetuse saanud elamute arv väga väike (Hiiumaal, Järvamaal, Põlvamaal on renoveeritud alla kuue maja) ja seega on iga üksiku maja kaal väga suur.

Joonis 15. Toetusmäärade maakondades majade arvu alusel
Allikas: Kredex.

Tabelis 5 on vaadeldud toetusmäärade kortermajade suuruse ja konstruktsiooni alusel. Tabelist selgub, et seni väljastatud toetuste statistikale tuginedes ei ole maja suurusel ja konstruktsioonimaterjalil erilist mõju toetusmääradele. Kui paneelmajade klassis (moodustavad 57% kõigist elamutest) on kuni 60 korteriga majade toetusmäär vahemikus 24,5–25,8%, siis kõige suuremate (60 ja rohkem korterit) elamute puhul on see 22%.

Tabel 9. Toetusmäärade elamu suuruse ja konstruktsiooni alusel

Korterite arv elamus ja konstruktsiooni tüüp	Elamute arv	Toetuse %
2–19	270	23,78
paneel	114	24,47
puit	52	23,85
segakonstruktsioon	5	23,00
tellis	99	22,98
20–44	167	23,86
paneel	89	25,79
puit	1	15,00
tellis	77	21,75
45–60	98	24,18
paneel	77	24,87
tellis	21	21,67
60 ja rohkem	96	22,60
paneel	79	22,22
tellis	17	24,41
Kokku	631	23,68

Allikas: Kredex.

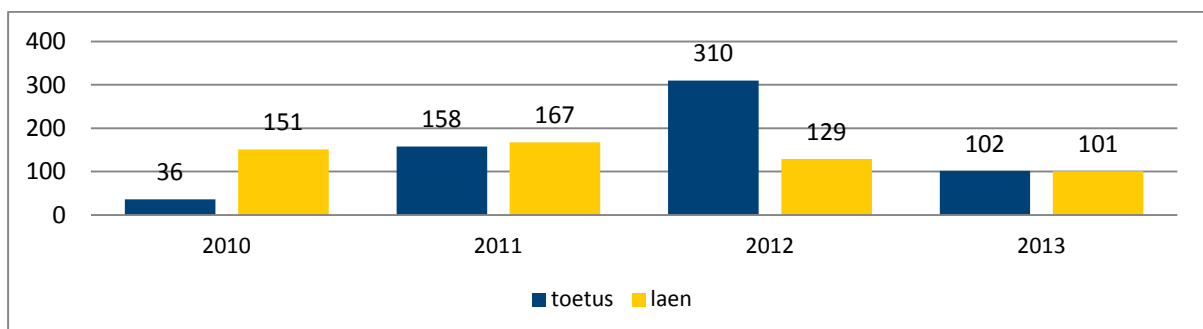
Kui uurida investeringu suurust ruutmeetri kohta terviklikult rekonstrueeritud korterelamute puhul (KredExile esitatud projekti maksumuses ei kajastu alati kõik teostatud tööd ja seega ei saa kõiki toetust saanud maju võrrelda), siis on kõige kallim terviklikult rekonstrueerida väikest 2–19 korteriga puitelamut (kõik rekonstrueeritud 11 kortermaja on selles kategoorias), kus ruutmeetri hind on 382 eurot (2012. a andmetel). Puitmajade osakaal väikeste kortermajade klassis on u 20% ja nad asuvad põhiliselt Tallinnas, tihti miljööväertuslikes piirkondades.

Kõige odavam oli 2012. aastal täielikult (s.o 35% toetuse ulatuses) rekonstrueerida suurt, üle 45 korteriga paneelmaja, kus renoveerimise hind oli 106 eurot ruutmeeter (majade arv 21). Sarnasesse suurusjärku jääb ka 2012. aastal näidismajana rekonstrueeritud paneelkorterelamu Tallinnas aadressil Sõpruse pst 244 (ehitatud 1966. aastal, 60 korterit ja keskküte), mille renoveerimise ruutmeetri hind oli 104,5 eurot.

5.2. Kortерelamu rekonstrueerimise toetuse ja korterelamu renoveerimislauende ülevaade

2009. aastal alustas KredEx korterelamute renoveerimislauende väljastamist eesmärgiga saavutada rekonstrueerimistöode abil suur energiasääst. Perioodil 2009–2013 said 609 kortermaja laenu kogusummas 66,9 miljonit eurot.

Korterelamute rekonstrueerimise toetust sai aastatel 2010–2013 kasutada omafinantseeringu osana korterelamute renoveerimislauende taotlemisel. Sel perioodil kasutas nii renoveerimislauende kui ka rekonstrueerimistoetust 409 korterelamut, s.o 75% laenu saanud ja 67% toetust saanud korterelamutest. Kortерelamute renoveerimislauende kogusumma oli 51,7 miljonit eurot. Nii laenu kui ka toetust saanud kortermajade keskmine omafinantseering oli 28,5% ja toetuse määr 22,6%, seega oli keskmine laenu omafinantseering lisaks toetusele 6%. Kõige rohkem on laenu ja toetust koos kasutatud Harjumaal ja Tartumaal (241 korterelamut), Ida-Virumaal on mõlemat meetet korraga kasutanud viis maja.

Joonis 16. Perioodi 2010–2013 rekonstrueerimistoetust ja renoveerimislauende saanud majade arv
Allikas: KredEx.

5.3. Rekonstrueeritud elamute arvutuslik ja saavutatud energiasääst

Tabel 10. Planeeritav energiasääst, protsent algsest energiakulust

Toetusmäär / konstruktsioonimaterjal	Paneel	Puit	Segakonstr	Tellis	Keskmine arvutuslik sääst	Keskmine tegelik sääst	Min nõue
15	32,6	28,7	30,7	33,2	32,6	30,9	20,0/30,0
25	45,8	44,0	45,0	45,9	45,6	42,9	40,0
35	59,7	61,1	71,0	60,9	60,2	51,9	50,0
Keskmine	44,6	42,9	42,2	43,0	43,9	37,3	

Allikas: Kredex.

Võrreldakse elamute energiatarvet enne ja pärast rekonstrueerimist kalendriaasta põhiselt, mistõttu saab siin peatükis käsitleda rekonstrueerimisega lõpule jõudnud korterelamuid seisuga 31.12.2013. Eelmise aasta lõpuks oli toetuse abiga rekonstrueeritud 477 korterelamut suletud netopinnaga üle 1,17 miljoni ruutmeetri. Kõigi nende majade keskmine arvutuslik energiasääst on ligi 43%. Hinnanguliselt tähendaks see sellise hulga elamute ja säästu puhul ligi 60 GWh aastas kokkuhoitud kütteenergiat, mis tähendab, et u 12 500 tonni CO₂ jääb õhku paiskamata. Näiteks mõni aasta tagasi tarbiti Haapsalu keskküttevõrgus 55 GWh, Jõgeval 25 GWh ja Viljandis 91 GWh energiat. Seega võib väita, et 450 korterelamu rekonstrueerimisega kokkuhoitav kütteenergia kogus võrdub ligikaudu Haapsalu linna aastase soojatoodanguga. Küttehinna 75 eurot MWh juures tähendab see aastas 4,5 miljoni euro suurust kokkuhoidu (eelnimetatud 477 korterelamu toetussumma oli u 20,92 miljonit eurot ja koguinvesteering u 80 miljonit eurot).

Tegelikku säästu saame hakata hindama pärast rekonstrueerimistõid, kui möödunud on vähemalt üks projekti lõppemise aastale järgnev aasta. Hetkel saame selle hinnangu anda 314 elamu kohta, kus auditi järgi oli arvutuslik sääst kõigi elamute peale kokku 35,7 GWh aastas, tegelik 2013. aasta sääst aga 34,2 GWh. Veidi väiksem tegelik väärtus tuleneb sellest, et vastavalt määrusele võis vajaduse korral energiasäästumäära sisse arvestada ka juba tehtud töödega saavutatud säästu, kui see oli vajalik toetuse tingimuste täitmiseks. Kolme aasta jooksul kuni 2013. aasta lõpuni on kokku säästetud ca 83 GWh. Tuues juurde hinnangulise MWh maksumuse, tähendab see 2013. aasta lõpu seisuga u 6,2 miljoni euro suurust kokkuhoidu.

Järgnev tabel näitab maakonnapõhiselt 314 elamu tegelikku energiasäästu 2013. aastal. Tallinna puhul on kütte hinnaks võetud 79 eurot MWh (koos km-ga), Tartus 64 eurot MWh ja ülejäänud Eestis 75 eurot MWh.

Tabel 11. Tegelik rahaline sääst 2013. aastal

	Majade arv	2013 sääst kWh-des	Rahaline sääst eurodes
Tallinn	153	18 835 839	1 488 031
Tartu	31	4 367 870	279 544
Harjumaa	43	3 566 858	267 514
Tartumaa	19	1 667 597	125 070
Pärnumaa	20	1 288 205	96 615
Ida-Virumaa	6	998 427	74 882

Lääne-Virumaa	7	895 827	67 187
Raplamaa	10	638 517	47 889
Valgamaa	4	626 060	46 955
Viljandimaa	6	402 608	30 196
Jõgevamaa	5	246 233	18 467
Saaremaa	2	226 290	16 972
Läänemaa	3	197 523	14 814
Järvamaa	2	116 447	8 734
Põlvamaa	1	65 253	4 894
Võrumaa	1	45 793	3 434
Hiiumaa	1	22 453	1 684
Kokku	314	34 207 800	2 592 882

Allikas: Kredex.

Kokkuvõte

Eesti elamufondi suurimaks probleemiks on hoonete suur energiakulukus, mis avaldab kõrge energiahinna tõttu suurt mõju leibkondade majanduslikule olukorrale. Suur osa Eesti leibkondadest elab korterites, mistõttu korterelamute rekonstrueerimine võimaldab kokku hoida kütteenergiat ja vähendada märgatavalt eluaseme ülalpidamiskulusid.

Alates 2010. aastast toetatakse korterelamute rekonstrueerimise toetuskeemi kaudu investeringuid korterelamute energiatõhususe ja sisekliima parandamiseks. Perioodil 2010–2014 on korterelamu toetusteks KredExile eraldatud 37,74 miljonit eurot. Meetme raames on toetuse otsuse saanud 663 maja kõetava pinnaga 1,65 miljonit ruutmeetrit ehk 8,2% kogu korterelamute pinnast. Keskmine toetuse määr on aja jooksul kasvanud ja 2013. aastal jõudis see 29,4%ni.

Keskmine toetussumma korterelamu kohta on suurenenud seoses keskmise toetusmäära ja ehitushindade tõusuga. Maakonniti on taotlemise aktiivsus ja toetusmäärad olnud väga erinevad. Väga aktiivselt on toetusi taotletud Harjumaal ja Tartumaal, seevastu Ida-Virumaal on aktiivsus olnud väga väike. Analüüsist selgus, et suurel määral mõjutavad rekonstrueerimise otsust küttehind ja leibkonna sissetulek.

LISAD

Lisa 1. Konkurentsiameti kaugkütte piirhinnad seisuga aprill 2014

Piirkonna nr	Piirkond	piirhind €/MWh
1	AS Narva Soojusvõrk Narva linna võrgupiirkond	27,48
2	OÜ Sindi Majavalitsus Sindi võrgupiirkond	42,27
3	AS Kuressaare Soojus Kuressaare võrgupiirkond	44,49
4	Keila võrgupiirkond	46,79
5	OÜ Pogi Paide võrgupiirkond	47,45
6	OÜ Puiga Soojus Puiga võrgupiirkond	47,69
7	AS Tootsi Turvas Tootsi võrgupiirkond	48,49
8	OÜ SuFe Tõstamaa võrgupiirkond	48,81
9	Lavassaare võrgupiirkond	49,96
10	OÜ Sanva Keeni võrgupiirkond	50,01
11	SW Soojus OÜ Türi võrgupiirkond	50,15
12	AS Sillamäe SEJ Sillamäe võrgupiirkond	50,50
13	AS Kiviõli Soojus Kiviõli võrgupiirkond	50,58
14	AS Revekor Linte võrgupiirkond	51,55
15	Ruusa võrgupiirkond	51,55
16	Valga võrgupiirkond	51,62
17	Soojusenergia OÜ Paldiski võrgupiirkond	51,65
18	AS Koeru Kommunaal Koeru alevi võrgupiirkond	52,49
19	Fortum Eesti AS Pärnu võrgupiirkond	53,29
20	AS Tartu Keskkatlamaja	53,35
21	OÜ Imavere Soojus	53,67
22	AS Eraküte Haapsalu võrgupiirkond	53,87
23	AS Elveso Jüri võrgupiirkond	53,95
24	OÜ Par-cal Parksepa aleviku võrgupiirkond	53,99
25	Karksi-Nuia Soojus OÜ Karksi-Nuia võrgupiirkond	54,43
26	AS Silikaat Järve Keskuse võrgupiirkond	55,19
27	Kiikla võrgupiirkond	55,20

28	Danpower Eesti AS <i>(kuni 09.05.2013 ärinimega AS Võru Soojus)</i> Võru võrgupiirkond	55,27
29	Tamme võrgupiirkond <i>(kuni 01.08.2013 AS Eraküte Tartu võrgupiirkond)</i>	55,30
30	AS Esro Viljandi ja Jämejala võrgupiirkond	55,38
31	Kärdla võrgupiirkond	55,45
32	VKG Soojus AS Ahtme-Jõhvi ja Kohtla-Järve Järve ühendatud võrgupiirkond	55,45
33	Tõrva võrgupiirkond	55,48
34	Koigi võrgupiirkond	55,50
35	AS Suure-Jaani Haldus Olustvere võrgupiirkond	55,83
36	AS Avraal	56,16
37	Rakvere võrgupiirkond	56,41
38	WTC Tallinn Kinnisvara AS	56,79
39	OÜ Lavassaare Kommunaal	57,41
40	OÜ Rõuge Kommunaalteenus Rõuge aleviku võrgupiirkond	57,76
41	Nõmme linnaosa võrgupiirkond	58,02
42	OÜ Ahja Soojus Ahja aleviku võrgupiirkond	59,38
43	Põltsamaa võrgupiirkond	59,56
44	Sauga võrgupiirkond	59,70
45	AS Nissi Soojus Riisipere aleviku võrgupiirkond	60,14
46	Adven Eesti AS Adavere võrgupiirkond	60,27
47	OÜ Linnamäe Kodu Linnamäe võrgupiirkond	61,36
48	Kesklinna-Pirita võrgupiirkond	61,78
49	OÜ Väätsa Soojus Väätsa võrgupiirkond	61,93
50	OÜ Sompa Maja Sompa linnaosa võrgupiirkond	62,83
51	OÜ Aseri Kommunaal Aseri aleviku võrgupiirkond	63,20
52	OÜ Olme Ülenurme ja Tõrvandi võrgupiirkond	63,23
53	Väike-Maarja võrgupiirkond	63,38
54	Põhja-Tallinna linnaosa võrgupiirkond	63,49
55	Keila-Joa võrgupiirkond	64,01
56	AS TTP Padriku võrgupiirkond	64,14
57	Kohila võrgupiirkond	64,51
58	Peri Põllumajanduslik OÜ Peri võrgupiirkond	65,00
59	Suure-Jaani võrgupiirkond	65,45
60	Mooste võrgupiirkond	65,64

61	Paikuse võrgupiirkond	65,76
62	AS Tallinna Küte Tallinna võrgupiirkond	66,14
63	AS Põlva Soojus Põlva võrgupiirkond	66,57
64	Käärdi võrgupiirkond	67,41
65	Kehtna võrgupiirkond	67,51
66	Nõo võrgupiirkond	67,68
67	Kostivere võrgupiirkond	67,91
68	Laagri võrgupiirkond	68,19
69	Viimsi võrgupiirkond	68,22
70	OÜ Vee-Expert Väimela aleviku võrgupiirkond	68,71
71	Haabneeme võrgupiirkond	69,27
72	Mõisaküla võrgupiirkond	69,30
73	OÜ Tiskre Kommunaal	69,34
74	Aravete võrgupiirkond	69,45
75	SW Energia OÜ Ala võrgupiirkond	69,55
76	Jõgeva võrgupiirkond	69,95
77	AS Entek Keila Tööstusküla vp	70,12
78	AS Saku Maja Saku võrgupiirkond	70,13
79	Tabivere Soojus OÜ Tabivere aleviku võrgupiirkond	70,19
80	Järva-Jaani võrgupiirkond	70,25
81	OÜ Merirahu Võrgud Merirahu elamuala võrgupiirkond	70,53
82	Päri võrgupiirkond	70,65
83	Mäetaguse Kommunaal OÜ Mäetaguse võrgupiirkond	70,83
84	Vändra võrgupiirkond	71,19
85	OÜ Kuldala Soojus	71,19
86	OÜ Raven Aruküla võrgupiirkond	71,24
87	Viiratsi võrgupiirkond	71,47
88	OÜ Tartu Valla Kommunaal Lähte aleviku võrgupiirkond	71,55
89	Tõravere võrgupiirkond	71,64
90	OÜ Kuusalu Soojus Kolga võrgupiirkond	72,22
91	Laekvere võrgupiirkond	72,68
92	Saue võrgupiirkond	72,78
93	Kärla võrgupiirkond	72,89
94	Kunda võrgupiirkond	73,17
95	Kuusalu võrgupiirkond	73,24
96	Alu võrgupiirkond	73,55
97	AS KA Vaiko Olgina ja Sinimäe võrgupiirkond	74,01

98	OÜ Termoring Grupp Tapa linna ühendatud võrgupiirkond	74,07
99	AS Rakvere Soojus Näpi võrgupiirkond	74,44
100	AS Rapla Küte	74,50
101	OÜ Pääsküla Maja Rapla Võsa tn võrgupiirkond	74,52
102	OÜ Kose Vesi Kose võrgupiirkond	74,57
103	Kose-Uuemõisa võrgupiirkond	74,57
104	Ravila võrgupiirkond	74,57
105	Tarbja võrgupiirkond	74,67
106	OÜ Iisaku Elamumajandus Iisaku aleviku võrgupiirkond	75,01
107	Roosna-Alliku võrgupiirkond	75,35
108	MTÜ A/S Mistra Autex A/Ü Raasiku võrgupiirkond	75,36
109	Klooga võrgupiirkond	75,37
110	Türi-Alliku võrgupiirkond	75,49
111	Sürgavere võrgupiirkond	75,61
112	OÜ Avoterm Aqua Abja-Paluoja võrgupiirkond	75,78
113	Õisu võrgupiirkond	75,79
114	Sõmeru võrgupiirkond	75,84
115	Tiskre-Hansu võrgupiirkond	76,19
116	Pärsama võrgupiirkond	76,30
117	Ilmatsalu võrgupiirkond	77,11
118	Nooda võrgupiirkond	77,13
119	Keila-Joa võrgupiirkond	78,33
120	Viitina võrgupiirkond	78,61
121	Loo võrgupiirkond	79,55
122	Narva-Jõesuu võrgupiirkond	80,09
123	Päinurme võrgupiirkond	80,30
124	Kiili võrgupiirkond	81,62
125	Kaarepere võrgupiirkond	81,83
126	Uulu võrgupiirkond	81,88
127	Püssi võrgupiirkond	82,93
128	Rõngu võrgupiirkond	83,35
129	Loksa võrgupiirkond	83,53
130	OÜ Abja Elamu Abja-Paluoja Järve katlamaja vp	84,35
131	Oisu võrgupiirkond	84,81
132	Turba võrgupiirkond	85,98
133	Vana-Võidu võrgupiirkond	86,57
134	Märjamaa võrgupiirkond	86,69
135	Rummu võrgupiirkond	88,57
136	Märja võrgupiirkond	88,66